

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 18Co/279/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8713216263
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 10. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Daniela Babinová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2015:8713216263.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Daniely Babinovej a sudcov JUDr. Mariany Muránskej a Mgr. Miloša Koleka v právnej veci žalobcu Profi Credit Slovakia, s.r.o., so sídlom Pribinova 25, 824 96 Bratislava, zastúpený AK JUDr. Andrea Cviková, s.r.o., so Pribinova 25, Bratislava, proti žalovaným 1/ G. O., nar. X.X.XXXX, bytom V., G. X, 2/ O. I., nar. XX.XX.XXXX, bytom B., W. XXX/XX, za účasti vedľajšieho účastníka na strane odporcu OZ právna pomoc spotrebiteľom, IČO 42 247 268, Košice, Sofijská 13, zastúpený advokátom JUDr. Ladislavom Miklušom, IČO 35 569 298, Košice, Stará Baštová 2, o zaplatenie 2.639,65 eur s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku v Poprade, č.k. 11C 242/2013-52 z 11.3.2014 jednohlasne takto

rozhodol:

Potvrdzuje rozsudok vo výroku, ktorým bola žaloba zamietnutá do sumy 1.985,74 eur a v prevyšujúcej časti rozsudok zrušuje a v rozsahu zrušenia vracia súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa zaviazal žalované v 1/ a 2/ rade spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi istinu vo výške 653,91 eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. V prevyšujúcej časti, t.j. istiny 1.985,09 eur s prísl. súd návrh zamietol. Zaviazal žalobcu zaplatiť právnomu zástupcovi vedľajšieho účastníka trovy konania vo výške 218,58 eur do 3 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že považoval nárok na zaplatenie 2.639,65 eur na základe spotrebiteľského úveru za nie celkom dôvodný s poukazom na výšku dohodnutého úroku z úveru, ktorý považoval za neprimerane vysoký, keďže v období augusta 2009 výška spotrebiteľských úverov poskytnutá v bankách vo výške 14,91 % ročne. Preto považoval neprimerane vysoké úroky za dojednanie v rozpore s dobrými mravmi a tým pádom neplatné podľa § 39 Občianskeho zákonníka. Vychádzal z toho, že z požičanej sumy 1.277,05 eur vrátili žalované v 1/ a 2/ rade sumu 623,14 eur, preto rozdiel 653,91 eur zaviazal vrátiť ako rozdiel medzi prijatými finančnými prostriedkami a z časti vrátenými. Zmluvu o revolvingovom úvere považoval za neplatnú s ohľadom na účel zmluvy o úvere s poukazom na osobitné zmluvné dojednania o spotrebiteľských úveroch uvedené v § 2 písm. a/, b/ zákona č. 258/2001 Z.z.. Nebola dojednaná konečná výška úveru iba úverový rámec, pričom veriteľ poskytnutím úverového rámca vôbec nespravoval finančné prostriedky dlžníka. Poukázal aj na to, že podľa § 52 Občianskeho zákonníka nemožno zmluvu, ktorú uzavreli účastníci konania považovať za typ zmluvy podľa Občianskeho zákonníka. Preto v sume 1.985,74 eur s prísl. žalobu zamietol.

Výrok o trovách konania odôvodnil ustanovením § 142 ods. 2 O.s.p..

Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podal odvolanie žalobca. Tento uviedol, že nie je správny záver súdu prvého stupňa, keďže v čase uzavretia zmluvy o úvere platilo ustanovenie § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka, ktorý nebol porušený. Zákon výslovne určoval, že odplata sa posudzuje

podľa odplaty obvyklej na finančnom trhu, pričom maximálna hranica prevýšenia bola maximálne 20 %. V období kedy došlo k uzavretiu zmluvy bola primeraná odplata na úrovni 51,49 % a dohodnutý v zmluve bol úrok vo výške 70%, čo presne zodpovedá tomuto údaju, a preto pochybnosti o výške úrokov nie je správne, pritom poukázal aj na ustanovenie § 502 ods. 1 OZ, kde sa vyslovene uvádza, že dlžník je povinný platiť úroky v dojednanej výške, inak najvyššej prístupnej výške, čo v tomto prípade splnené bolo. Preto navrhol zmeniť rozhodnutie súdu prvého stupňa ako vecne správne alebo zrušiť rozhodnutie a vrátiť na ďalšie konanie.

K odvolaniu sa žalované v 1/ a 2/ rade nevyjadrili.

Odvolačí súd prejednal rozhodnutie, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v zmysle zásad uvedených v § 212 ods. 1, 2 O.s.p., a to bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.) a zistil, že odvolanie žalobcu je z časti dôvodné.

Vo vzťahu k istine, ktorá bola predmetom žaloby súd zistil dostatočne skutkový stav a vec aj správne právne posúdil. Na týchto skutkových a právnych zisteniach sa nič nezmenilo ani v štádiu odvolacieho konania. Iná situácia bola však pokiaľ išlo o rozhodnutie súdu prvého stupňa vo vzťahu k príslušenstvu pohľadávky. Vo vzťahu k príslušenstvu pohľadávky, keďže zo žaloby vyplýva, že predmetom žaloby okrem ich ceny bola aj uplatnená zmluvná pokuta a úrok z omeškania, absentuje odôvodnenie zamietnutia žaloby v tejto časti, a preto toto rozhodnutie súdu prvého stupňa je nepreskúmateľné.

Z obsahu spisu bolo zistené, že účastníci konania uzavreli zmluvu o úvere dňa 19.8.2010. N základe tejto úverovej zmluvy bolo žalovaným v 1/ a 2/ rade vyplatených 1.277,05 eur. Tieto sa zaviazali žalovaná v 1/ rade uhradiť v 36.mesačných splátkach po 85,15 eur. Úrok z úveru na základe uvedenej zmluvy bol dohodnutý vo výške 70%. Žalovaná v 1/ rade v prospech žalobcu uhradili sumu 623,14 eur.

Podľa ustanovenia § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka výkon práv a povinností vyplývajúcich z občiansko-právnych vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi.

Na kategóriu dobrých mravov treba osobitný dôraz klásť pri spotrebiteľských zmluvách. Pojem dobré mravy Občiansky zákonník nedefinuje. Je tomu tak preto, lebo dobré mravy podliehajú spoločenskému vývoju, ale tiež preto, že vo všetkých jednotlivostiach by bolo ťažké ich vystihnúť. Vo všeobecnosti však možno hovoriť o pravidlách morálneho charakteru všeobecne platných v demokratickej spoločnosti, v ktorej sa uplatňuje a presadzuje vzájomná slušnosť, ohľaduplnosť a vzájomné rešpektovanie. Je to v podstate súhrn určitých etických a kultúrnych pravidiel v spoločnosti všeobecne uznávaných. Činnosť namierenú proti uvedeným pravidlám možno označiť za činnosť proti dobrým mravom.

Zákaz konať v rozpore s dobrými mravmi bol obsiahnutý i v zákone č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa. Podľa ustanovenia § 4 ods. 8 tohto právneho prepisu predávajúci nesmie konať v rozpore s dobrými mravmi. Konaním v rozpore s dobrými mravmi sa na účely tohto zákona rozumie najmä konanie, ktoré je v rozpore so vžitými tradíciami, a ktoré vykazuje zjavné znaky diskriminácie alebo vybočenia z pravidiel morálky uznávanej pri predaji výrobku a poskytovaní služby, alebo môže privodiť ujmu účastníkovi obchodného vzťahu pri nedodržaní dobromyseľnosti, čestnosti, zvyklostí a praxe, využíva najmä omyl, lešť, vyhrážku, výraznú nerovnosť zmluvných strán a porušovanie zmluvnej slobody.

Zmluva vypracovaná žalovaným a predložená žalobcovi na podpis vzbudzuje zdanie, ako keby jej obsahom bol len jeden právny úkon. Je to evidentné hneď z jej označenia. Až v strede pretlačeného formulára zmluvy je pod bodom 8 spomenutá ďalšia zmluva a to dohoda o poskytnutí služby. V prípade dvoch alebo viacerých právnych úkonov obsiahnutých v jednej listine, by preto malo byť bežnou praxou a zvyklosťou bankových alebo nebankových subjektov túto pluralitu právnych úkonov zvýrazniť. Žalovaný túto pluralitu právnych úkonov vôbec nezvýraznil, ale naopak vyvolal dojem, ako keby so žalobcom uzatvoril len jeden právny úkon. Takéto konanie žalovaného bežnej praxi a zvyklostiam odporuje a preto je v rozpore s dobrými mravmi. Konanie priečiace sa dobrým mravom je preto dôvodom neplatnosti právneho úkonu podľa ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka.

Vo veci sa nedá stotožniť s tvrdením, podľa ktorého ustanovenie § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka vylučuje aplikáciu ustanovenia § 3 Občianskeho zákonníka v otázke výšky odplaty.

Podľa ustanovenia § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka účinného ku dňu uzatvorenia zmluvy, ak predmetom spotrebiteľskej zmluvy je poskytnutie peňažných prostriedkov, nesmie odplata podstatne prevyšovať odplatu obvykle požadovanú na finančnom trhu za spotrebiteľské úvery v obdobných prípadoch. Pri posudzovaní obdobnosti prípadov sa prihliada najmä na finančnú situáciu spotrebiteľa, spôsob a mieru zabezpečenia jeho záväzku, objem poskytnutých peňažných prostriedkov a lehotu splatnosti.

Uvedené ustanovenie, ale nemožno vykladať tak, aby do odplaty obvykle požadovanej na finančnom trhu za spotrebiteľské úvery v obdobných prípadoch sa zahrňovali i údaje od tých subjektov finančného trhu, ktoré poskytujú neprímerané až úžernícke úroky. Pripustenie takejto možnosti rozhodne nebolo vôľou zákonodarcu a preto pre účely zistenia výšky obvyklej odplaty sa musí vychádzať z údajov finančných inštitúcií poskytujúcich spotrebiteľské úvery za primerané odplaty riadiac sa zásadou dobrých mravov upravenou v ustanovení § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

Ustanovenie § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka patrí k právnym normám s relatívne neurčitou hypotézou, t. j. k právnym normám, ktorých hypotéza nie je stanovená priamo právnym predpisom a ktoré tak prenechávajú súdu, aby podľa svojho uváženia v každom jednotlivom prípade sám vymedzil hypotézu právnej normy zo širokého, dopredu neobmedzeného okruhu okolností. Pri posudzovaní, či konanie účastníka občianskoprávneho vzťahu je v súlade či v rozpore s dobrými mravmi, zákon výslovne neurčuje z akých hľadísk má súd vychádzať. Rozhodnutie o tom, či sú splnené podmienky pre použitie ustanovenia § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka alebo ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka je vždy potrebné urobiť po starostlivej úvahe, v rámci ktorej musia byť zvážené všetky rozhodujúce okolnosti.

Pri dojednávaní úrokov koná v súlade s dobrými mravmi len ten veriteľ, ktorý požaduje primeraný úrok bez ohľadu na to, že dlžník uzatvára zmluvu v situácii pre neho nepriaznivej. V súlade s dobrými mravmi je preto také konanie veriteľa, ktorý sa pri poskytnutí peňažných prostriedkov uspokojí bez ohľadu na to, v akej situácii sa nachádza dlžník, s primeranou výškou odplaty za užívanie poskytnutých finančných prostriedkov, a ktorý svoje voľné peňažné prostriedky mieni zhodnotiť obvyklým spôsobom. Nie je možné neprihliadnuť na skutočnosť, že dlžník uzatvára zmluvu a dohodu o úrokoch často práve z dôvodov svojej inak neriešiteľnej finančnej situácie. Nezodpovedá preto všeobecne uznávaným vzťahom medzi ľuďmi, aby dlžník v takejto situácii poskytoval veriteľovi neprímerané až úžernícke úroky. Neprimeranou a preto odporujúcou dobrým mravom je taká výška úrokov, ktorá podstatne presahuje úrokovú mieru v dobe dojednania obvyklú určenú najmä s prihliadnutím k najvyšším úrokovým sadzbám uplatňovaným bankami pri poskytovaní úverov alebo pôžičiek. Pri nebankových subjektoch, ktoré sú taktiež súčasťou finančného trhu sa vzhľadom na vyššiu mieru rizika vo všeobecnosti dajú akceptovať vyššie úroky, rozhodne nie však viac ako o 100 % oproti priemeru bánk. V zmluve dohodnutá úroková sadzba úveru vo výške 70,02 % skoro 5 - násobne prevyšuje priemernú úrokovú sadzbu 14,64 % uplatňovanú bankami pri poskytovaní úverov alebo pôžičiek. Dohodnutá úroková miera teda podstatne prevyšuje obvyklú úrokovú mieru a preto záver o neplatnosti dojednania o úrokoch pre rozpor s dobrými mravmi podľa ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka má oporu vo vykonanom dokazovaní.

Tento dôvod neplatnosti dojednania o úrokoch bol v odôvodnení rozhodnutia uvedený až na druhom mieste. Nárok žalobcu sa totiž posudzoval aj podľa ustanovenia § 11 ods. 1 písm. a/ zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, podľa ktorého poskytnutý spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov, ak zmluva o spotrebiteľskom úvere nemá písomnú formu podľa § 9 ods. 1 a neobsahuje náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. a) až k), r) a y) a § 10 ods. 1. Jednou z náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere vyplývajúcou z ustanovenia § 9 ods. 2 písm. k/ zákona č. 129/2010 Z. z. je i to, že táto zmluva musí obsahovať výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, prípadné poradie, v ktorom sa budú splátky priradovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami spotrebiteľského úveru na účely jeho splatenia. V zmluve absentuje rozlíšenie jednotlivých splátok na istinu, úroky a iné poplatky a je v nej uvedená len jednotná suma splátky bez tohto rozlíšenia. Tento nedostatok spôsobuje, že spotrebiteľský úver sa posudzuje ako bezúročný a bez poplatkov. Tieto zistenia zo strany žalovaného v jeho opravnom prostriedku vôbec spochybnené neboli. Preto aj za predpokladu platného dojednania výšky úrokov pre absenciu jednej z náležitostí vyžadovanej ustanovením § 11 ods. 1 písm. a/ zákona č. 129/2010 Z. z. žalovanému nevzniklo právo na úroky dohodnuté v zmluve. Ak žalobca zaplatil i úroky, na ktoré žalovanému právo nevzniklo, na

strane tohto účastníka minimálne vzniklo bezdôvodné obohatenie plnením bez právneho dôvodu podľa ustanovenia § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka.

Čo sa týka námietky premlčania vznesenej žalovaným táto pri rozhodovaní o uplatnenom nároku zohľadnená byť nemohla. Žalobca sumu 1.716,84 Eur pozostávajúcu z poskytnutého úveru a dojednaných úrokov uhradil v celom rozsahu vo februári roku 2013. Až týmto momentom začala plynúť trojročná objektívna premlčacia doba na uplatnenie práva na vydanie bezdôvodného obohatenia upravená v ustanovení § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Keďže subjektívna 2 - ročná premlčacia doba (§ 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka) nemôže začať plynúť skôr než objektívna premlčacia doba, od februára roku 2013 do 14.1.2014, kedy bola podaná žaloba na súde, nemohlo dôjsť k uplynutiu či už 2 - ročnej subjektívnej alebo 3 - ročnej objektívnej premlčacej doby.

Vychádzajúc z uvedeného odvolací súd postupom vyplývajúcim z ustanovenia § 219 O. s. p. rozsudok ako vecne správny potvrdil.

Pokiaľ išlo o nárok žalobcu na príslušenstvo, o ktorom síce vo výroku svojho rozsudku súd prvého stupňa rozhodol, ale toto rozhodnutie nebolo riadne odôvodnené, je v tejto časti rozhodnutie súdu prvého stupňa nepreskúmateľné a ako také podľa § 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p. hodnotené ako odňatá možnosť účastníka konania konať pred súdom. Z týchto dôvodov bolo zrušené rozhodnutie v rozsahu príslušenstva k pohľadávke, keďže je potrebné riadne odôvodniť, prečo súd prvého stupňa zamietol žalobu, resp. prečo rozhodol o zamietnutí žaloby aj vo vzťahu k zmluvnej pokute a úroku z omeškania.

Potom odvolací súd zrušil aj výrok o trovách konania podľa § 224 ods. 3 O.s.p.. V rozsahu zrušenia vrátil vec na ďalšie konanie. Úlohou súdu prvého stupňa bude opätovne rozhodnúť o príslušenstve, ktoré je predmetom žaloby podľa žalobcu, teda zmluvnej pokute a úrokov z omeškania a svoje rozhodnutie aj riadne zdôvodniť.

Súd prvého stupňa rozhodne aj o trovách odvolacieho konania podľa § 224 ods. 3 O.s.p. s tým, že odvolací súd upozorňuje súd prvého stupňa, že pokiaľ súd prvého stupňa použije ustanovenie § 142 ods. 2 O.s.p., teda vychádzať z toho, že účastník vo veci mal len čiastočný úspech, toto svoje rozhodnutie riadne odôvodní tak, aby bolo zrejme ako dospel k pomernému úspechu účastníkov a riadne špecifikoval tento výrok súdu.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.